

GIDA TURKISH FOOD
GÜVENLİĞİ SAFETY
DERNEĞİ ASSOCIATION

Türkiye Gıda Güvenliği Algı Araştırması

Özet Rapor

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	03
BULGULAR	05
ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ	19

GİRİŞ

GGD-Gıda Güvenliği Derneği başta tüketici sağlığının korunması hedefini sağlamak üzere, gıda güvenliği ile ilişkili tüm paydaşları biraraya getiren ve gıda güvenliğinin tarladan sofraya toplumun tüm katmanlarında yaygınlaşması için çeşitli faaliyetlerde bulunan bir uzlaş platformudur.

Gıda Güvenliği Derneği'nin amacı, ülkemizde gıda güvenliği bilincinin geliştirilmesinde üretimden tüketime bilgilendirici, yön verici, organize edici, yaygınlaştırıcı faaliyetlerde bulunmak sureti ile gıda güvenliği ile ilişkili olarak insan sağlığının korunmasının hedeflenmesi, kaliteyle bütünleşmiş bir gıda güvenliği kavramının üretimden tüketime tüm toplumda benimsenmesi, gündemde tutulması ve yaygınlaştırılması, gıda ile doğrudan veya dolaylı şekilde tüketici sağlığını ilgilendiren diğer konularda tüketicinin bilinçlendirilerek güvenli ürün ve hizmetleri talep etmesinin sağlanmasıdır.

GGD bunun için de aşağıda belirtilen konuları kendisine misyon edinmiştir:

- Gıda sektöründe çalışan büyük küçük tüm şirketleri, kişi ve kurumları gıda güvenliği ortak hedefine getirmek
- Gıda Güvenliği kavramının, tüm toplumda anlaşılmasını, benimsenmesini ve yaygınlaştırılmasını sağlamak
- Tüketicinin en etkin ve itici güç olduğunun bilincinde olarak, tüketicinin eğitilmesini ve bu yolla güvenli gıdayı talep etmesini sağlamak
- Kendini gıda güvenliği alanında geliştirmek isteyen kuruluşlar için bir başvuru merkezi olmak
- Gıda Güvenliği uzmanlarının biraraya geldikleri bir koordinasyon adresi olmak,
- Devlet, Üretici, Tüketici üçgeninde taraflar arası bir uzlaş kurumu olarak benimsenmek
- Ülke çapında iyi uygulama örneklerinin ortaya çıkmasını çeşitli yollarla teşvik etmek
- Ulusal ve uluslar arası düzeyde ilgili taraflarla işbirliğini geliştirici faaliyetlerde bulunmak, projeler geliştirmek
- Ülkemizde standart dışı ve kayıt dışı üretimin yarattığı haksız rekabeti önleyici çalışmalar yaparak ulusal rekabet gücümüzün ve ülke imajının gelişimine katkıda bulunmak

1990'ların sonlarında, gıda ile ilgili krizler ortaya çıktığında, gıda ve beslenme güvenliği konusunda bilimsel bir kurul olarak iletişim kurmak üzere; Ocak 2002 yılında Avrupa Birliği bünyesinde Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi-EFSA (General Health and Consumer Protection and the European Food Safety Authority) kurulmuştur. EFSA, 2005 yılında 25 Avrupa ülkesini, 2010 yılında ise 27 Avrupa ülkesini kapsayacak şekilde bir araştırma yaptırmış ve bu ülkelerin gıda güvenliği ve riskleri konusunda algı ve bilinç düzeylerini ölçmüştür.

2005 ve 2010 yıllarında yapılan bu çalışmalara Türkiye dahil edilmemesine karşın; Gıda Güvenliği Derneği'nin girişimleri ve sağladığı izin ile; benzer soru formu kullanılarak Türkiye Gıda Güvenliği Algı Araştırması gerçekleştirilmiştir. Söz konusu araştırma TNS Global Türkiye Omnibus araştırma kapsamında 15 yaş ve üzeri Türkiye nüfusu nezdinde Nisan 2014'te gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında yer alan Avrupa Birliği karşılaştırma skorları, Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi tarafından Haziran – Kasım 2010 yılında gerçekleştirilen "Special Eurobarometer 354 Eurobarometer" çalışması skorlarıdır. 2008 karşılaştırmaları ise GGD tarafından 2008 yılında yaptırılan 1.Gıda Güvenliği Algı Araştırması'nın bulgularıdır.

Gerçekleştirilen bu araştırma, aşağıdaki konuları kapsamaktadır:

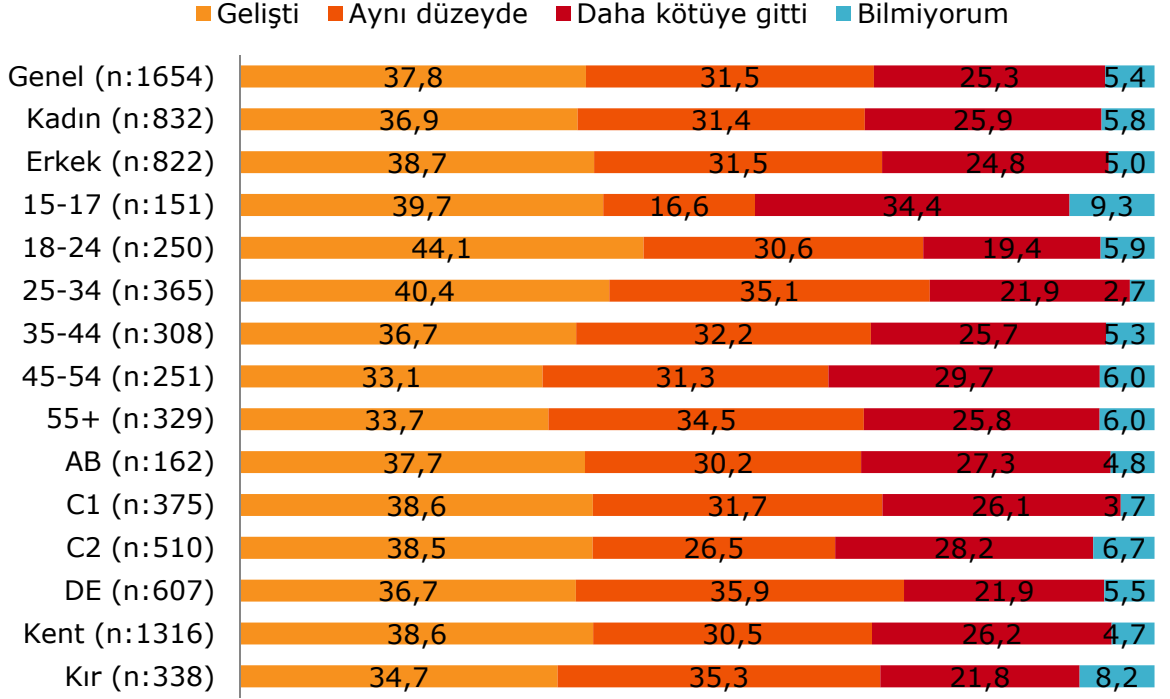
- 5 yıl öncesine kıyasla gıda güvenliği

- Araştırma kapsamında değerlendirilen kriterlerin yemek yemek ile ne kadar ilişkili olduğu
- Gıda alışverişi yaparken bazı kriterlerin ne derece önemli olduğu
- Gıda maddeleri satın alırken bir takım ifadelere katılım düzeyi
- Gıda alışverişi yapılan yerler
- Tüketicilerin potansiyel risk olabilecek durumlara maruz kalma olasılığı konusundaki endişeleri
- Gıda ile ilgili akla gelen olası sorun ya da riskler
- Gıda ile ilgili endişe duyulan konular,
- Gıda ile ilgili yaşanabilecek herhangi bir problemde ya da herhangi bir Şikayette başvurulacak mecralar,
- Gıda riskleri konusunda yapılan bilgilendirmelerde en güvenilen bilgi kaynakları,
- Gıda güvenliği uygulamaları ile ilgili çeşitli ifadelere katılım düzeyi
- Tüketicilerin gıda risklerine karşı kendilerini koruma eğilimi
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın olası risklere karşı tüketicileri korumak adına ne derece önlem aldığı
- Sağlık açısından «güvenli olmayan» ve «zararlı» bir yiyecek ile ilgili duyulan son hikaye ve bu hikayeye gösterilen tepkiler

BULGULAR

5 Yıl Öncesine Göre Gıda Güvenliği

- 15 yaş ve üzeri Türkiye kent ve kır nüfusunun yaklaşık beşte ikisi (%37,8), 5 yıl öncesine kıyasla **gıda güvenliğinin geliştiğini düşünmektedir**. Bu oran 18-24 yaş grubunda (%44) diğer yaş gruplarına göre anlamlı artış göstermektedir.

S12. Türkiye’de beş yıl öncesini düşündüğünüzde, bugüne kıyasla Gıda güvenliği ile ilgili okuyacağım ifadelerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtmaktadır, lütfen söyleyebilirsiniz?

2014 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

- Kent kesiminde yaşayan 18 yaş ve üzeri Türkiye nüfusunun yaklaşık beşte ikisi (%38,4), 5 yıl öncesine kıyaslagıda güvenliğinin geliştiğini düşünmektedir.
- 18-24 (%41,7) ve 25-34 (%42,8) yaş gruplarında gıda güvenliğinin son 5 yıl içerisinde geliştiği görüşü, diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir.
- Genel değerlendirmeden farklı olarak İzmir, Ege, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayanların büyük kısmı beş yıl öncesine göre Gıda güvenliği aynı düzeyde görüşündedir.
- Ankara’da ikamet edenler ise genelden oldukça yüksek bir oranda beş yıl öncesine göre Gıda güvenliği gelişti görüşündedir.

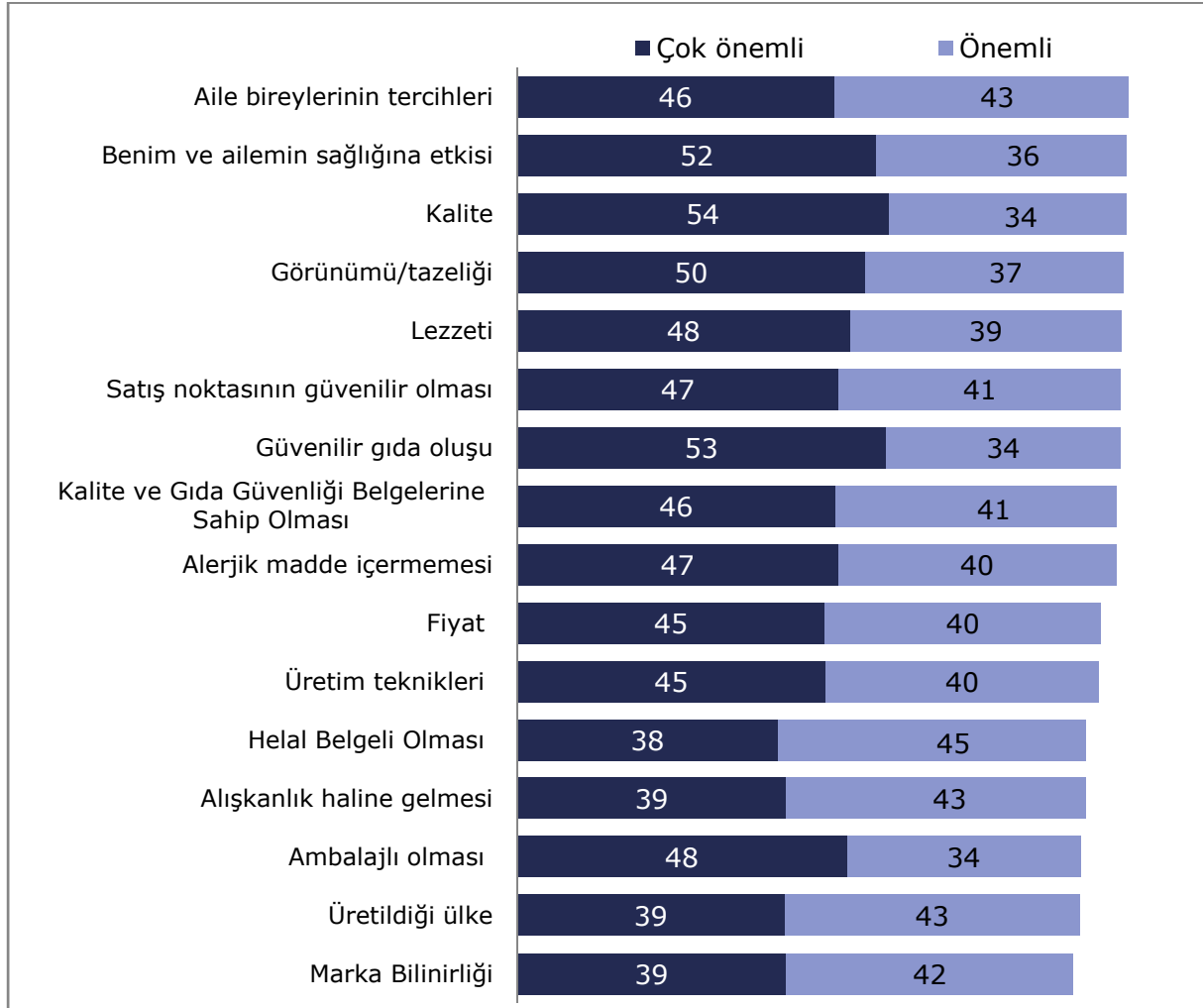
2008 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

* 2008 yılında bu soru «On yıl öncesini bugünle kıyaslarsanız, Gıda güvenliğinin geliştiği, aynı seviyede kaldığı ya da daha kötüye gittiği konusunda ne söyleyebilirsiniz? Şeklinde sorulmuştur.

- Türk tüketicileri gıda güvenliğinin son 10 yılda kötüye gittiğini düşünmektedir.
- Kadınların çoğunluğu (%54) daha kötüye gittiğini düşünürken erkeklerin çoğunluğu (%47) gıda güvenliğinin geliştiği görüşündedir.
- Yaşlar arttıkça gıda güvenliği konusundaki gelişmelerin 10 yıl öncesine göre daha kötüye gittiği görüşünde olanların sayısı da artmaktadır (daha kötüye gitti: 18-24 yaş %40 / 55 yaş üstü: %64).
- Akdeniz ve Batı Karadeniz bölgelerinde yaşayan kesim gıda güvenliğinin 10 yıl öncesine göre geliştiğini düşürken diğer bölge vatandaşlarının bu konudaki görüşü tam tersi yöndedir.

Gıda Alışverişlerinde Tercihlerini Etkileyen Faktörler

- Görüşmecilere gıda alışverişi yaparken önem verdikleri konular sorulduğunda genelin %89'u aile bireylerinin tercihlerine önem verdiğini belirtmektedir.
- C1 Ses grubunun %90'ı Gıda alışverişinde güvenilir gıda olmasına önem verirken, Kadınların %89'unun kaliteye, Erkeklerin ise %89'u aile bireylerinin tercihlerine önem vermektedir. En düşük seviyede önem verilen konu "marka bilinirliği (%81)" olmuştur.

2014 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

- 18 yaş ve üzeri kentli Türk tüketicisininin gıda alışverişindeki tercihini en fazla 'kendi ve ailesinin sağlığı' ve «ürün kalitesi» oluşturmaktadır.
- Kadınların tercihlerinde ilk sırada «Alerjik madde içermemesi» ve «kalite» yer alırken, erkeklerde «kendi ve ailesinin sağlığı» en etkili olan kriterdir.
- Sonuçlar yaş kırılımında incelendiğinde 18-24 yaş grubundakiler «kendi ve ailesinin sağlığı», 25-34 yaş grubundakiler «Görünümü/tazeliği», 35-44 yaş grubunda «Alerjik madde içermemesi» ve «Güvenilir gıda oluşu», 45-54 yaş aralığında «kalite» ve 55 yaş üzerindekiilerde «Alerjik madde içermemesi» kriterleri, gıda alışverişindeki tercihlerini ilk sırada etkileyen özelliklerdir.

2008 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

- Türk tüketicisininin gıda alışverişindeki tercihini en fazla 'gıdanın güvenilir olması' ve 'kendi ve ailesinin sağlığı' oluşturmaktadır. Kadınların tercihlerinde; aile bireylerinin sağlığı, alerjik bir ürün olmaması, alışkanlıkları, kullanım uygunluğu, organik, geleneksel, çevre dostu olması gibi üretim teknikleri erkeklerle oranla daha ön plandadır.
- Gençler için aile bireylerinin tercihi; orta yaş için, güvenilir gıda oluşu; üst yaş grubu için görünümü ve tazeliği tercihlerini en fazla etkileyen kriterlerdir.

Gıda Maddeleri Satın Alma Davranışlarına Katılma Durumu

- Görüşmecilerin gıda maddeleri satın alırken en çok satın aldığı bir gıda ürünü bozursa iade edeceğini (%88) belirtirken;
- Kadınlar, gıda maddeleri satın alırken en çok yiyecek maddelerinin satıldığı yerin koşullarına dikkat ettiğini (%88), erkekler ise en çok ürünün ambalajının sağlam olup olmadığına dikkat ettiğini (%89) belirtmektedir.

Baz:1654

Potansiyel Risk Olabilecek Durumlara Maruz Kalma Olasılığı

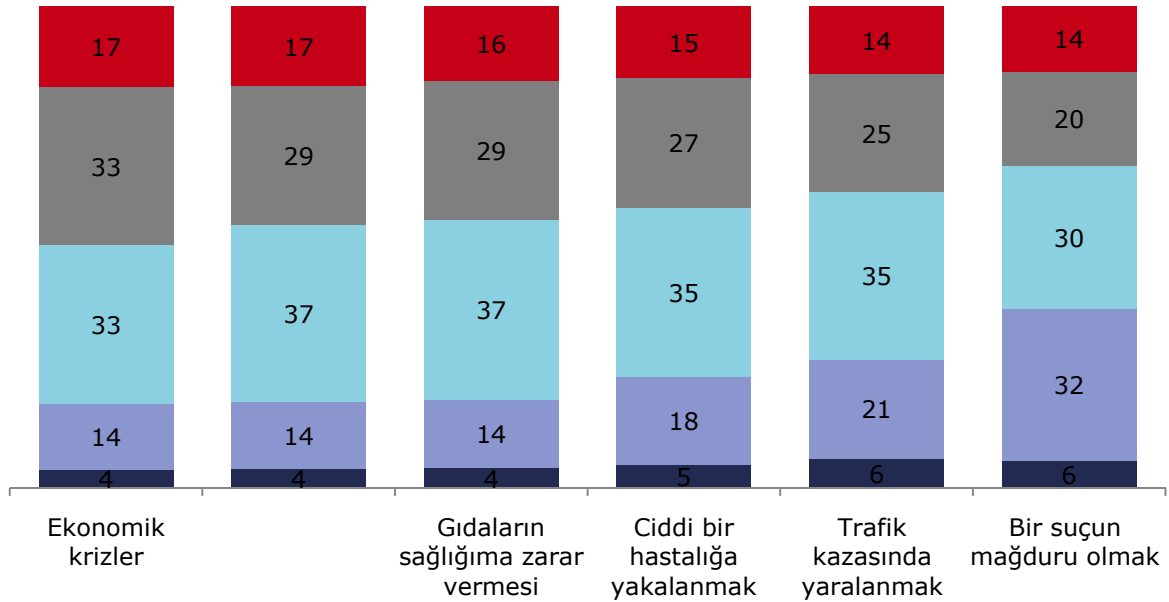

- Görüşmecilerin potansiyel risk olabilecek durumlarla karşılaşma ihtimalleri sorulduğunda en çok ekonomik krizlerle (%50) en az ise bir suçun mağduru olma (%34) durumlarıyla karşılaşmıştır.
- Tüm kırımlarda maruz kalma olasılığı en yüksek durum ekonomik kriz iken sadece 15-17 yaş grubu görüşmecilerde 'gıdaların sağlığına zarar vermesi' cevabı maruz kalma olasılığı en yüksek durumdur.

- AB vatandaşları için potansiyel risklerin başında da ekonomik krizler (%20) gelmektedir. Bunu çevresel kirlilik nedeni ile yaşanacak sağlık sorunu riski (%18) takip etmektedir. En uzak buldukları risk ise bir suçun mağduru olma (%7) durumudur.

■ Fazlasıyla sık ■ Epey sık ■ Çok sık değil ■ Hiç sık değil ■ Fikri yok / bilmiyorum

Gıda ile İlgili Akla Gelen Sorun ya da Riskler

%	GENEL	CİNSİYET		YAŞ GRUBU					
		Kadın	Erkek	15-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55 +
Kimyasallar tarım ilaçları, zehirli maddeler	33	33	33	59	36	31	32	27	26
GDO'lar - Genetiği değiştirilmiş organizmalar	33	33	32	40	37	33	32	31	28
Beslenme biçimiyle alakalı hastalıklar (yüksek kolesterol, kalp, tansiyon, şeker)	32	34	30	19	28	34	35	35	33
Kanser	31	32	30	38	29	27	27	32	35
Gıda zehirlenmesi, bakteriler / mikroplar / virüsler	29	27	31	31	33	30	31	26	25
Obezite, fazla kilo	26	28	24	27	24	24	31	26	24
Mevsim dışı meyve / sebze	26	26	25	28	18	24	25	24	34
Dondurulmuş gıdaların artması	21	22	19	20	18	22	21	20	22
Gıda katkı maddeleri, gıda boyaları, koruyucu maddeler	20	21	20	29	22	20	20	19	17
Dengesiz beslenme / yağ, şeker ya da kalori açısından yüksek beslenme biçimi	17	18	17	19	17	17	18	17	17
Yediğimiz şeyleri bilmiyoruz (içeriği) / ürünlerin izlenebilirliği, ürünlerin nerede üretildiği /	17	18	16	22	22	17	17	16	14
Uzun son kullanma tarihleri	17	17	17	27	17	15	15	16	16
Yiyecekler doğal değil / endüstriyel / yapay	16	16	16	16	20	15	16	17	14
Hijyen kontrollerinin eksikliği / hijyen	15	17	13	19	15	13	15	15	14
Fiyatlar (fiyatlar çok yüksek / yiyecekler çok pahalı)	14	14	14	22	11	12	15	16	13
Merdiven altı / kayıt dışı üretim	14	14	14	13	17	14	16	15	10
Açıkta satılan gıdalar / ambalajsız ürünler	14	13	15	23	14	13	14	14	10
Yetersiz yiyecek kalitesi	12	12	12	9	13	11	13	13	12
Alerjiler/ belirli yiyeceklerle karşı alerji	12	11	12	11	13	11	12	13	11
Yeni virüsler ve hastalıklar (kuş gribi, domuz gribi)	8	8	8	11	8	7	9	9	6
Sindirim sorunları ve rahatsızlıkları	6	6	6	6	7	6	5	7	5
Çevresel endişeler	6	6	5	12	7	5	6	4	3
Yeni teknolojiler (örn. Hayvan klonlama, nanoteknoloji, radyasyon, mikro dalga)	4	3	4	9	3	3	3	1	5
Deli Dana Hastalığı	3	3	2	11	2	2	1	2	2
Dünya genelinde yoksulluk/yiyecek kıtlığı/açlık sorunu	2	2	1	6	1	1	3	2	-
Bilmiyorum	1	1	2	2	1	2	1	1	1
Anoreksiya (iştahsızlık) / bulimi (doymazlık)	1	2	1	5	1	1	-	-	1
TOPLAM CEVAP	7057	3638	3419	802	1087	1484	1332	1047	1306
BAZ	1654	832	822	151	250	365	308	251	329

■ %95 güven aralığına göre istatistik olarak anlamlı

%	GENEL	SES GRUBU				YERLEŞİM	
		AB	C1	C2	DE	Kent	Kır
Kimyasallar tarım ilaçları, zehirli maddeler	33	35	37	31	31	36	21
GDO'lar - Genetiği değiştirilmiş organizmalar	33	43	37	27	32	35	22
Beslenme biçimiyle alakalı hastalıklar (yüksek kolesterol,kalp,tansiyon,şeker)	32	32	31	31	33	32	31
Kanser	31	36	29	31	31	31	31
Gıda zehirlenmesi, bakteriler / mikroplar / virüsler	29	32	30	32	25	31	20
Obezite, fazla kilo	26	27	28	28	23	25	30
Mevsim dışı meyve / sebze	26	29	26	24	26	26	26
Dondurulmuş gıdaların artması	21	19	22	21	20	22	16
Gıda katkı maddeleri, gıda boyaları, koruyucu maddeler	20	22	25	19	18	22	13
Dengesiz beslenme / yağ, şeker ya da kalori açısından yüksek beslenme biçimi	17	15	19	17	17	18	14
Yediğimiz şeyleri bilmiyoruz (içeriği) / ürünlerin izlenebilirliği, ürünlerin nerede üretildiği /	17	23	18	16	17	18	16
Uzun son kullanma tarihleri	17	17	16	20	15	18	15
Yiyecekler doğal değil / endüstriyel / yapay	16	19	16	16	15	17	13
Hijyen kontrollerinin eksikliği / hijyen	15	16	15	15	14	16	11
Fiyatlar (fiyatlar çok yüksek / yiyecekler çok pahalı)	14	13	15	16	13	14	13
Merdiven altı / kayıt dışı üretim	14	11	17	15	13	15	10
Açıkta satılan gıdalar / ambalajsız ürünler	14	17	16	14	12	14	13
Yetersiz yiyecek kalitesi	12	13	12	13	11	13	9
Alerjiler/ belirli yiyeceklere karşı alerji	12	13	13	15	8	13	8
Yeni virüsler ve hastalıklar (kuş gribi, domuz gribi)	8	10	9	6	8	9	5
Sindirim sorunları ve rahatsızlıkları	6	8	8	5	5	6	4
Çevresel endişeler	6	9	6	6	4	6	4
Yeni teknolojiler (örn. Hayvan klonlama, nanoteknoloji, radyasyon, mikro dalga)	4	5	3	3	4	4	1
Deli Dana Hastalığı	3	4	3	3	2	3	3
Dünya genelinde yoksulluk/yiyecek kıtlığı/açlık sorunu	2	2	2	2	1	2	1
Bilmiyorum	1	1	1	1	1	1	3
Anoreksiya (iştahsızlık) / bulimi (doymazlık)	1	1	1	1	1	1	1
TOPLAM CEVAP	7057	767	1708	2173	2410	5871	1186
BAZ	1654	162	375	510	607	1316	338

%95 güven aralığına göre istatistiki olarak anlamlı

2014 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

- 18 yaş ve üzeri Türkiye kent nüfusunun gıdayla ilişkili olarak sorunu da riskleridüşündüklerinde ilk sırada akıllarına gelen %34,5 ile «GDO'lar - Genetiği değiştirilmiş organizmalar» olmuştur. Bunu «Kimyasallar tarım ilaçları, zehirli maddeler (%33,8)» ve «Beslenme biçimiyle alakalı hastalıklar (yüksek kolesterol, kalp, tansiyon, şeker '/' diyabet...) (%33,2)» takip etmektedir.
- Genel bulgudan farklı olarak; kadınlar, 25-34 ve 45-54 yaş grupları, DE gelir grubu «Beslenme biçimiyle alakalı hastalıkları», 18-24 ve 35-44 yaş grupları «Kimyasallar tarım ilaçları, zehirli maddeler», 55 yaş ve üzeri ise «kanser» konularını ilk sırada sorun ya da risk olarak belirtmektedir.
- Bu bulgu bölgesel kırılımında incelendiğinde; İstanbul'da «Kimyasallar tarım ilaçları, zehirli maddeler», Ankara, Ege ve Akdeniz'de «beslenme biçimiyle alakalı hastalıklar », Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güney Anadolu'da «Gıda zehirlenmesi, bakteriler / mikroplar / virüsler», İzmir'de «Kanser» ve İç Anadolu'da «Dengesiz beslenme / yağ, şeker ya da kalori açısından yüksek beslenme biçimi» konuları ilk sırada belirtilen alanlardır.

2008 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

- Vatandaşlara gıda ile ilgili akla gelen sağlık sorunları sorulduğunda; %38 oranında “gıda zehirlenmeleri”, %27 oranında “kanser” tüketiciler tarafından belirtilmiştir.
- Bu soru için bölgesel dağılıma bakıldığında; Batı Anadolu dışında tüm bölgelerde gıdayla ilgili akla gelen ilk sağlık sorunu “gıda zehirlenmeleri”dir. Batı Anadolu'da ise gıdayla ilgili akla gelen ilk sağlık sorununun “kanser” olduğu tespit edilmiştir.

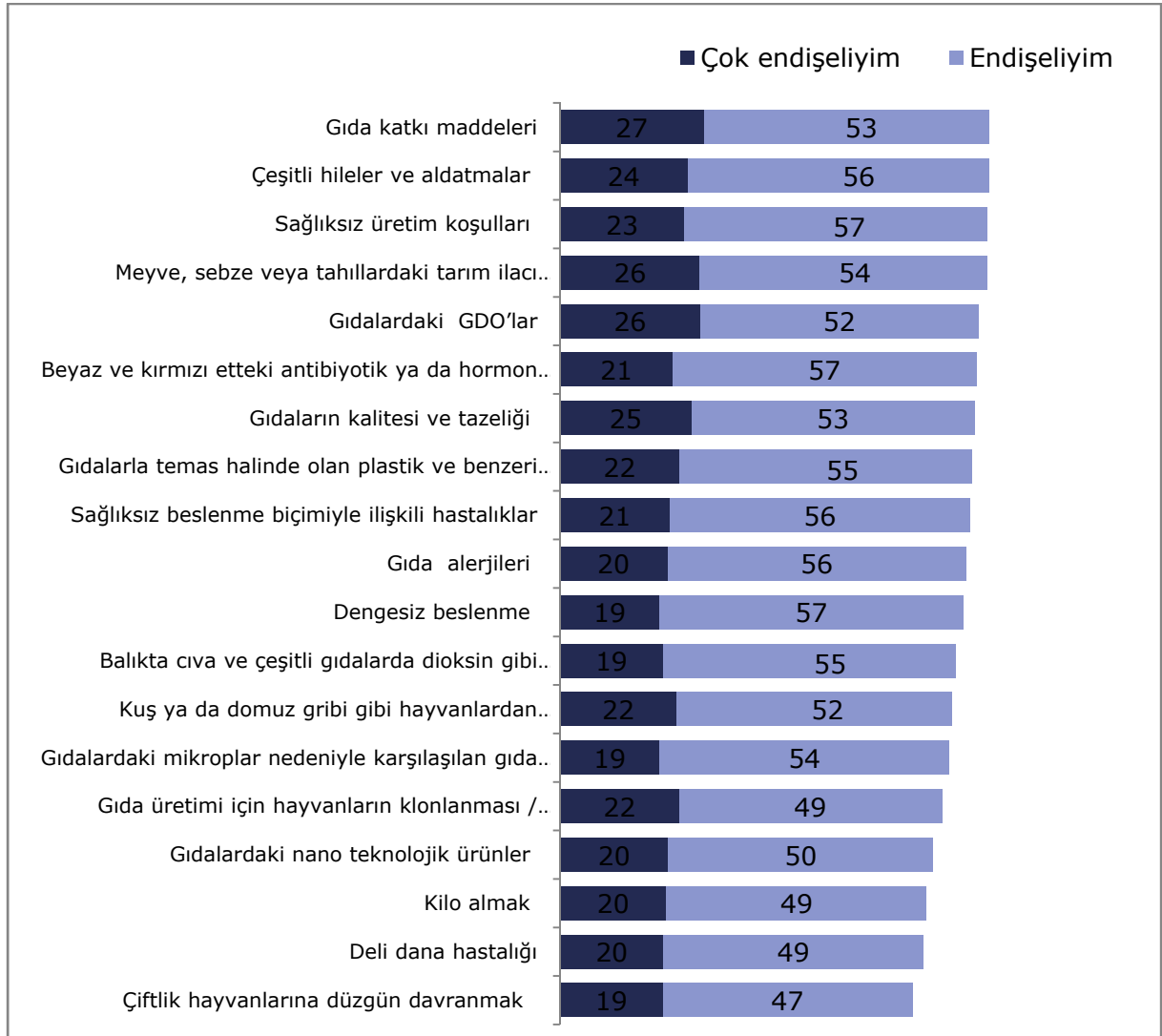
Gıda Yoluyla Gelebilecek Risklerle İlgili Endişe Düzeyi

- Görüşmecilerin en çok endişe ettiği konular sırasıyla 'gıda katkı maddeleri (%80)', 'çeşitli hileler aldatmalar (%80)', 'sağlıksız üretim koşulları (%80)'dir.
- Kadınların en çok endişe duyduğu husus çeşitli hileler ve aldatmalar (%84) iken erkeklerin ise meyve, sebze veya tahıllardaki tarım ilacı kalıntıları(%79)'dir.

- AB vatandaşlarının en çok endişe ettiği konular sırasıyla 'sebze, meyve veya tahıllardaki tarım ilacı kalıntıları (%72)', 'etlerdeki antibiyotik ya da hormon benzeri kalıntılar (%70)', 'balıkta ve çeşitli gıdalarda dioksin gibi kimyasal kirleticilerin bulunması (%69)' ve 'gıdalardaki GDO'lar (%68)'dir.

Gıda ile İlgili Şikayette Bulunulacak Kurumlar

%	GENEL	CİNSİYET		YAŞ GRUBU					
		Kadın	Erkek	15-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55 +
Satın aldığı yer	54	56	52	65	54	51	50	56	54
Sağlık Bakanlığı	29	29	28	32	27	30	34	27	24
Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	27	25	28	18	26	30	27	27	28
Üretici firma	24	24	25	34	22	25	23	25	21
Belediye	22	21	22	12	19	23	26	26	19
Türk Standartları Enstitüsü (TSE)	9	10	7	15	10	6	10	8	6
Sivil Toplum Kuruluşları ve Tüketici Dernekleri	8	8	9	9	7	11	6	11	5
Mahkeme / avukat	6	7	5	5	5	6	7	8	6
Bilmiyorum	4	4	4	11	3	3	4	3	4
İnternet şikayet siteleri	3	3	2	9	3	3	2	3	1
Sosyal medya	2	1	3	6	2	3	1	1	1
Hiçbiri	1	1	1	1	-	1	1	1	1
TOPLAM CEVAP	3090	1570	1521	325	444	694	582	491	554
BAZ	1654	832	822	151	250	365	308	251	329

 %95 güven aralığına göre istatistiki olarak anlamlı

%	GENEL	SES GRUBU				YERLEŞİM YERİ	
		AB	C1	C2	DE	Kent	Kır
Satın aldığı yer	54	49	60	52	53	57	41
Sağlık Bakanlığı	29	29	28	30	28	29	26
Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	27	30	31	28	23	28	24
Üretici firma	24	27	27	25	22	27	15
Belediye	22	17	20	23	23	22	22
Türk Standartları Enstitüsü (TSE)	9	10	12	7	7	9	9
Sivil Toplum Kuruluşları ve Tüketici Dernekleri	8	10	8	8	7	10	2
Mahkeme / avukat	6	8	7	6	6	8	2
Bilmiyorum	4	8	3	4	3	3	8
İnternet şikayet siteleri	3	5	5	1	2	3	2
Sosyal medya	2	3	2	1	2	2	2
Hiçbiri	1	1	1	1	1	1	2
TOPLAM CEVAP	3090	317	763	948	1062	2575	516
BAZ	1654	162	375	510	607	1316	338

 %95 güven aralığına göre istatistiki olarak anlamlı

2014 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

- 18 yaş ve üzeri Türkiye kent nüfusunun gıda ile ilgili başlıklarını birolay gelmesi veya şikayette bulunmaları gerekmesi durumunda ilk sırada başvuracağı kurum «ürün satın aldığı yerdir». Bunu «Sağlık Bakanlığı» ve «Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı» takip etmektedir.
- Tüm demografik değişkenler detayında, böyle bir sorun ile karşılaşıldığında ilk sırada başvurulacak kurum «ürünün satın alındığı yer» olmuştur.

2008 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

- İlk sırada şikayette başvuru yapılan kaynak «sağlık bakanlığı»dır. Bunu «üretici» ve «belediye» takip etmektedir.
- Gıda ile ilgili şikayetlerinde kadınlar belediyelere, erkekler ise tarım ve köy işleri bakanlığına daha çok başvurmuşlardır. AB, C1 ve C2 sosyo ekonomik sınıftan kişiler ise yine belediyelere DE grubuna oranla daha az şikayet amacıyla gitmektedir.
- Gıda ile ilgili konularda gençlerin çoğunlukla şikayetlerini «sağlık bakanlığına» yaptıkları görülmektedir. Yaşlar arttıkça şikayet amacıyla «sağlık bakanlığına» gidenlerin sayısı da azalmaktadır. Gençler yine şikayetleri için «üreticilere», üst yaş gruplarına oranla daha çok yönelmektedirler. Üst yaş grupları ise «Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı» şikayet mercii olarak gençlere oranla daha fazla tercih etmektedirler.

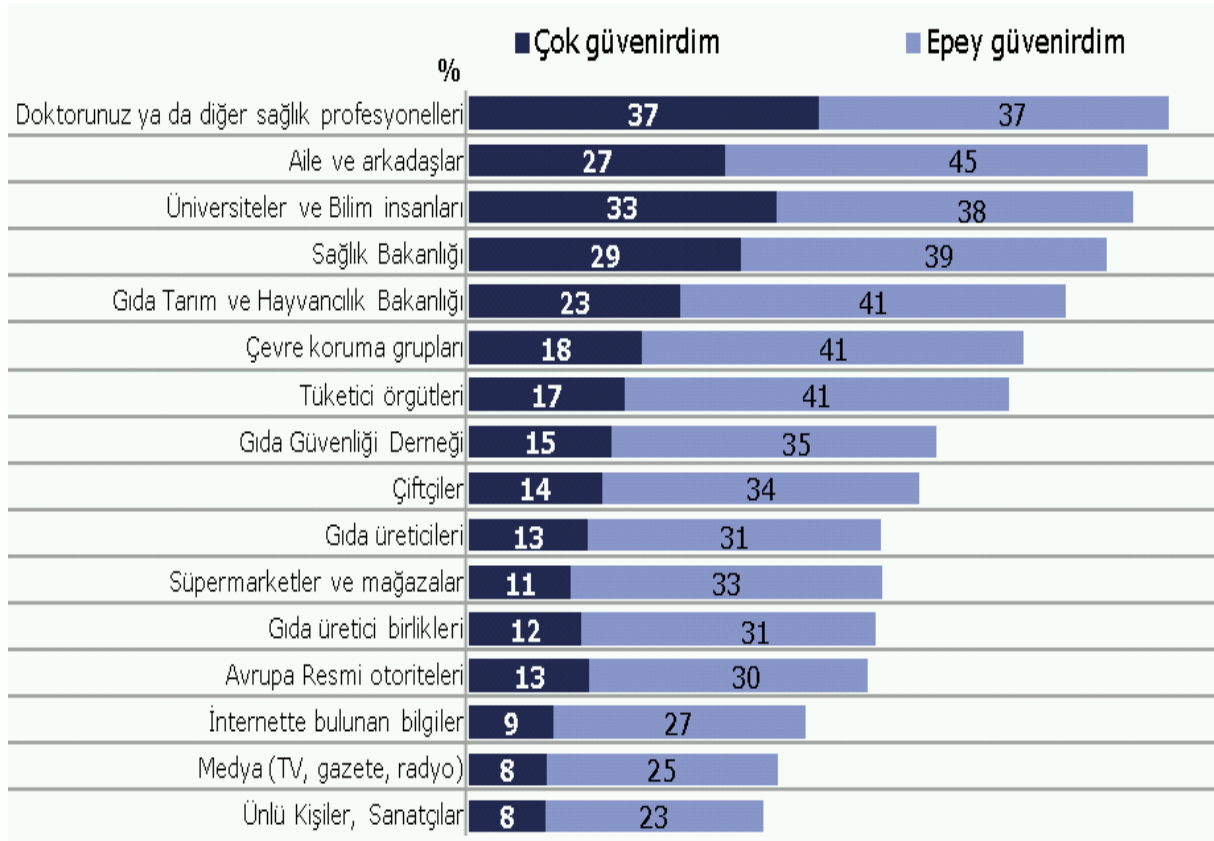
Bilgi Kaynaklarına Güven Düzeyi

- Görüşmecilerin en güvendiği bilgi kaynakları sırasıyla 'doktorlar ve sağlık profesyonelleri (%74)', 'aile ve arkadaşlar (%72)', 'üniversiteler ve bilim insanları (%71)' dir.
- AB, C1 ve DE ses grubu en çok üniversiteler ve bilim adamlarına güvendiğini belirtirken, C2 ses grubu ise en çok aile ve arkadaşlarına güvendiğini belirtmektedir.

- AB vatandaşlarının en güvendiği bilgi kaynakları sırasıyla 'doktorlar ve sağlık profesyonelleri (%84)', 'aile ve arkadaşlar (%82)' ve 'tüketici örgütleri (%76)' dir.

Tüketici Gıda Yasaları İfadelerine Katılım Düzeyi

- Görüşmecilerin en çok katıldığı ifadelerin başında, 'Türkiye'deki yetkili kurumlar gıda güvenliğine ilişkin tüketicilerin endişelerini daha fazla dikkate almalıdır' (%70) gelmektedir.

- AB vatandaşlarının en çok katıldığı ifadelerin başında, 'Gıda güvenliğini garanti altına alan mevzuat AB'de mevcuttur' (%66) gelmektedir.

	%	■ Kesinlikle katılıyorum	■ Katılıyorum
<u>Türkiye'deki yetkili kurumlar gıda güvenliğine ilişkin tüketicilerin endişelerini daha fazla dikkate almalıdır</u>	21	49	
<u>Türkiye'deki yetkili kurumlar sağlıklı beslenme ve yaşam biçimlerine ilişkin tüketicileri daha fazla bilgilendirmelidir</u>	22	45	
<u>Türkiye'deki yetkili kurumlar gıdaların sağlıklı olmasını temin etmek adına daha fazla çaba göstermelidir</u>	20	44	
<u>İthal edilen gıdalara kıyasla Türkiye'de üretilen gıdalar daha güvenlidir</u>	14	43	
<u>Gıdalarla ilgili riskler hakkında verilen bilimsel görüşler ticari ve da siyasal çıkarlardan bağımsızdır</u>	13	42	
<u>Beslenme biçimimiz 10 yıl öncesine kıyaslandığında daha sağlıklıdır</u>	15	39	
<u>Gıda güvenliğini garanti altına alan mevzuat Türkiye'de mevcuttur</u>	12	41	
<u>Türkiye'deki yetkili kurumlar gıda risklerine ilişkin kararlar alırken en güncel bilimsel kanıtları dikkate alır</u>	10	43	
<u>Türkiye'deki yetkili kurumlar gıda riskleri hakkında tüketicileri bilgilendirme konusunda başarılıdır</u>	12	41	
<u>Türkiye'deki yetkili kurumlar vatandaşların sağlığına yönelik bir tehdit belirlendiğinde hızla harekete geçmektedir</u>	10	42	
<u>Türkiye'deki yetkili kurumlar tüketicilerin sağlığını üreticilerin elde edeceği gelirden daha fazla önemser</u>	11	39	
<u>Günümüzde gıdalar on yıl öncesine göre daha güvenlidir</u>	10	39	
<u>Tüketicilerin bilinçli tercihler yapabilmesi için üreticiler yeterli bilgilendirmeyi yapmaktadırlar</u>	9	40	
<u>Ülkemizde gıda güvenliği ile ilgili yasalar, tam olarak uygulanır.</u>	10	38	

2014 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

- Bu konuya yönelik olarak, 2014 yılında, 2008 yılında sorulan 9 adet kriterin sadece 6 tanesi sorulmuştur.
- Bu doğrultuda 18 yaş ve üzeri Türkiye kent nüfusunun değerlendirilen 6 kriter içerisinde en yüksek oranda katılım gösterdikleri ifade «Ülkemizde üretilen gıdalar, ithal edilenlerden daha güvenlidir» olmuştur. Bunu sırasıyla «Ülkemizde yasal otoriteler, gıda riskleri ile ilgili kararlar alırken en güncel bilimsel kanıtları dikkate alır» ve «Ülkemizde yasal otoriteler, vatandaşın sağlığına yönelik tehlike öngördüğünde çok hızlı harekete geçer» ifadeleri takip etmektedir.
- Kadınlar genel değerlendirmeden farklı olarak ilk sırada «Ülkemizde yasal otoriteler, gıda riskleri ile ilgili kararlar alırken en güncel bilimsel kanıtları dikkate alır» ifadesine katılım göstermiştir.

2008 Bulgusu (18+ yaş kent nüfusu verileri)

- Tüketicilere gıda yasaları ile ilgili 9 tane ifade okunarak, bunlara katılım oranı alındığında; erkeklerin en fazla katıldıkları konu "gıda ile ilgili birçok kural ve düzenlemeler olduğu"dur.
- En az katıldıkları konu ise, "ülkemizde gıda güvenliği ile ilgili yasaların tam olarak uygulanması"dır.
- Kadınların ise en fazla katıldığı konu, "ülkemizde üretilen gıdaların ithal edilenlerden daha güvenli olduğu"; en az katıldığı konu ise erkek tüketicilerde olduğu gibi, "ülkemizde gıda güvenliği ile ilgili yasaların tam olarak uygulanması"dır.

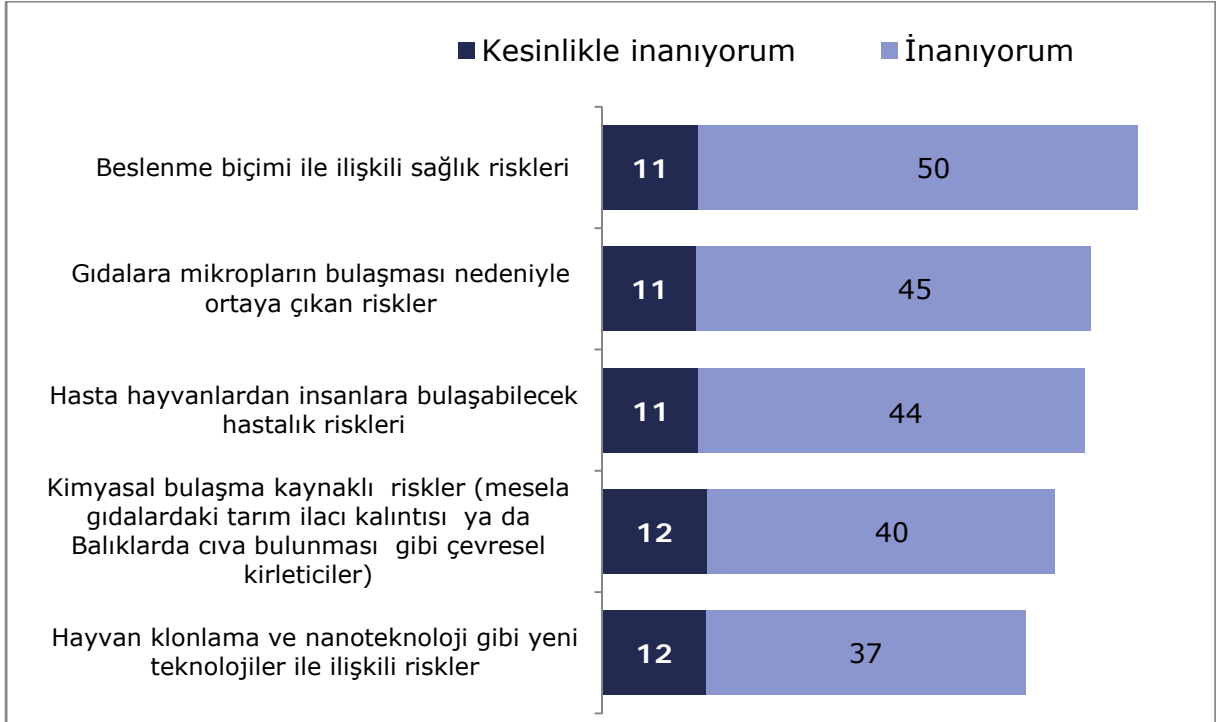
Gıda Kaynaklı Risklerden Korunabilme

• Görüşmecilerin %61'i kendilerini en çok beslenme biçimiyle ilişkili sağlık risklerinden koruyabileceğini düşünürken bu ifade tüm kırımlarda da en yüksek orana sahiptir.

• AB vatandaşlarının gıda kaynaklı risklerden korunma konusunda kendilerini en çok beslenme biçimiyle ilişkili sağlık risklerinden koruyabileceğini (%73) düşünmektedir.

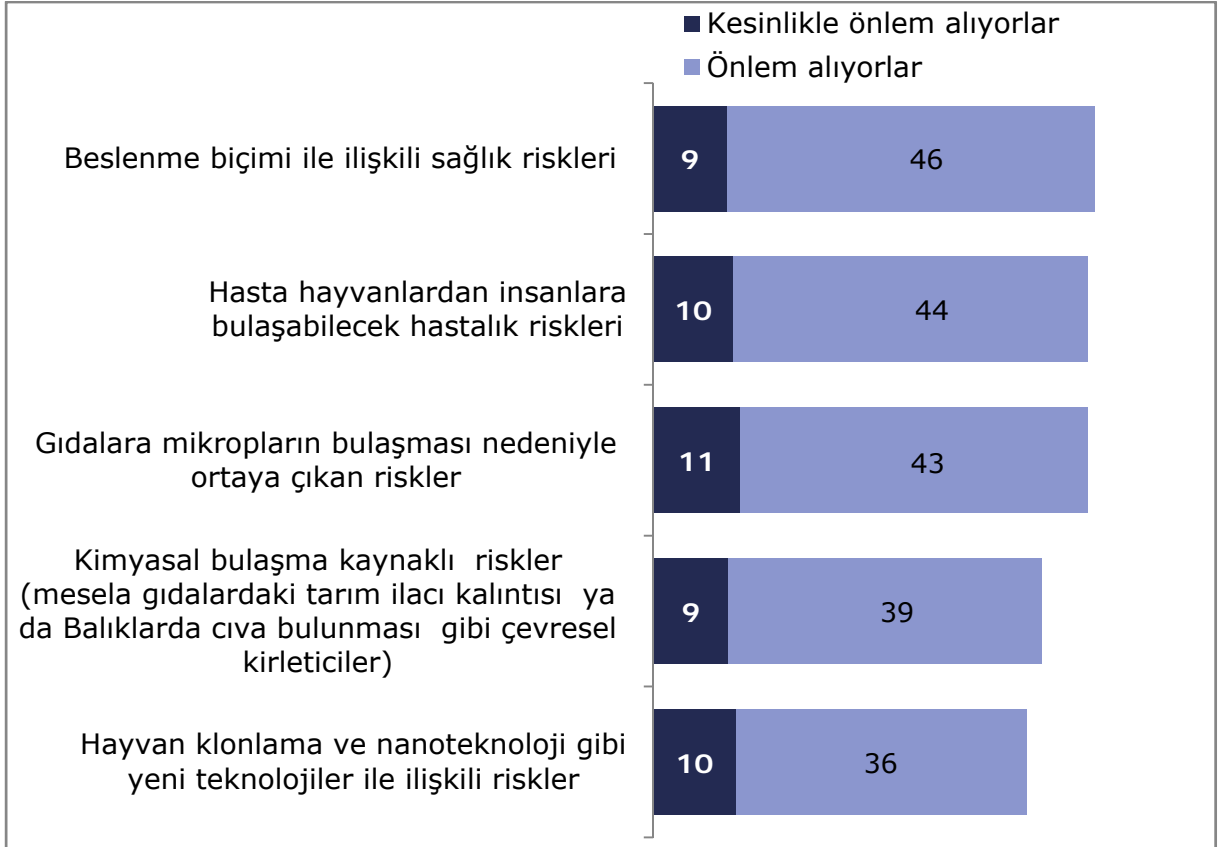
Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Önlemleri

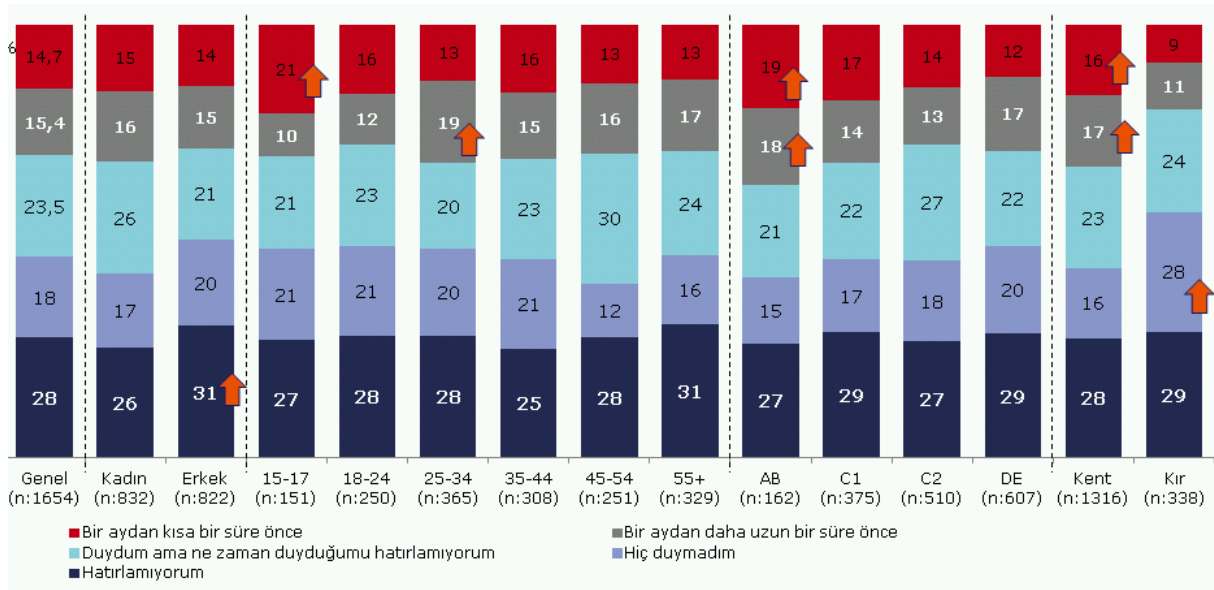
- Görüşmecilerin %54'ü en çok Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının beslenme biçimi ile ilişkili sağlık risklerine karşı önlem alındığını düşünmektedir. Ses grupları arasında da en çok Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının beslenme biçimi ile ilişkili sağlık risklerine karşı önlem alındığı düşünülürken sadece C2 ses grubu diğerlerinden farklı olarak en çok Gıdalara mikropların bulaşması nedeniyle ortaya çıkan risklere karşı önlem alındığını düşünmektedir.

- AB vatandaşlarının %58'i «Hasta hayvanlardan insanlara bulaşabilecek hastalık riskleri» ile ilişkili sağlık risklerine karşı önlem alındığını düşünmektedir.

Bir Gıdanın SAĞLIK AÇISINDAN ZARARLI Olabileceğine Dair Haberi En Son...

%95 güven aralığına göre istatistik olarak anlamlı artışlar ↑

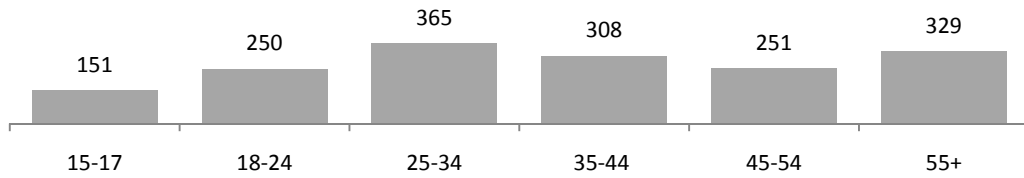
- Belirli bir gıdanın sağlık için zararlı olduğuna dair herhangi bir haber duyan görüşmecilerin %29'u soruna ilişkin endişelendiğini ancak nihayetinde soruna dair hiçbir şey yapmadığını belirtirken %25'i ise haberde bahsedilen yiyecekte yalnızca kısa bir süreliğine uzak durduğunu belirtmektedir.

Araştırma Metodoloji

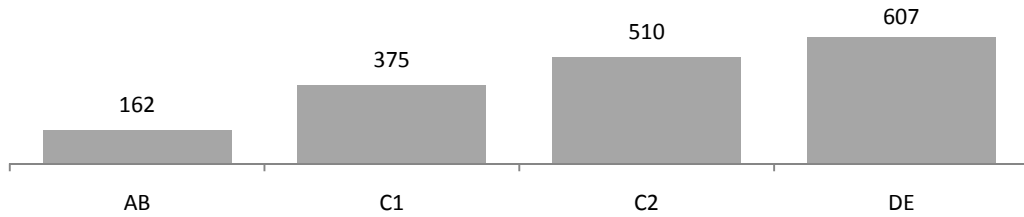
- Araştırma Kantitatif Araştırma Tekniklerinden “bilgisayar destekli yüz yüze anket – C.A.P.I.” yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.
- Araştırmanın saha çalışmaları, deneyimli ve anket kapsamında yer alan konular üzerine özel eğitim almış TNS saha kadrosu tarafından yürütülmüştür. Saha kadrosu eğitimi, proje yöneticisi tarafından verilmiştir.
- Anket çalışmalarında 50 bayan,117 erkek anketörden oluşan 167 kişilik bir anketör kadrosu çalışmıştır. Bayan anketörler çoğunlukla kent kesiminde gerçekleştirilen anket çalışmalarında görev almışlardır.
- Eğitim toplantısında ele alınan konular aşağıda özetlenmektedir:
 - *Projenin amacı ve kapsamı*
 - *Örnekleme yöntemi*
 - *Anketin uygulanışı*
- Proje kapsamında, görüşülecek kişinin seçimi olan son aşamaya kadar “çok aşamalı tesadüfi örnekleme yöntemi” kullanılmaktadır. Denek seçiminde ise cinsiyet, yaş, sosyal sınıf, çalışma durumu değişkenlerine bağlı kota kontrolü uygulanmaktadır. Örnekleme sürecinin aşamaları aşağıda özetlenmiştir.
 - 1. Bölge: Tüm coğrafi bölgeler ve Metropoller
 - 2. İller: Buldukları bölgeleri temsil etme özelliği taşıyan en yüksek nüfuslu 18 il
 - 3. Mahalleler: 2013 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verileri kullanılarak tesadüfi seçim
 - 4. Hanelerde görüşülecek kişiler : Demografik değişken kotalarına bağlı olarak belirlenen kişiler
- Çalışma kapsamında Türkiye kent-kır geneli temsili 18 yaş ve üzeri toplam 1503 kişi ile görüşülmüş olup, GIDA GÜVENLİĞİ DERNEĞİ için örnekleme ayrıca 15-17 yaş arası 154 kişi eklenmiştir. Bu doğrultuda sorular 15 yaş ve üzeri toplam 1654 kişiye yöneltilmiştir.
- Araştırma kapsamında yürütülen saha çalışmaları TNS süpervizörleri tarafından anında ve yerinde denetlenmiştir. Bu projenin saha hizmeti TNS tedarikçilerinden alınmaktadır.
- Saha çalışmaları süresince yürütülen bu denetime ek olarak, anketlerin tamamlanmasını takiben, her bir anketörün yaptığı anketlerin %50’si telefon ile kontrol edilmiştir. Sağlıklı olmayan / geçersiz anketlere rastlanması durumunda anketörün tüm anketleri telefonla aranmakta ve iptal edilen anketler yenilenmektedir. Bu çalışmada 245 adet anket iptal edilerek yenilenmiştir.Telefon kontrolleri TNS’in kontrol ekibi tarafından yürütülmektedir.
- Saha ekibi telefonu olmayan deneklerden kendilerine ulaşılacak bir telefon numarası istemekte ve ayrıca anket yaptıkları herkesi, anketin kontrolünü yapmak üzere sonradan aranabileceklerine dair bilgilendirmektedir.
- Projenin saha çalışması, 01 Nisan – 14 Mayıs 2014 tarihleri arasında yürütülmüştür.
- Takip eden sayfalarda araştırma örneğinin il ve demografik değişkenler bazında gerçekleşen sayıları yer almaktadır.

İLLER	GERÇEKLEŞEN(n)
İstanbul/Ankara/İzmir	
Ankara	112
İstanbul	313
İzmir	92
Marmara	
Bursa	176
Kırkırelı	29
Ege	
Denizli	56
Manisa	76
Akdeniz	
Adana	72
Antalya	77
İçel	59
Karadeniz	
Samsun	113
Zonguldak	58
İç Anadolu	
Kayseri	59
Konya	94
Doğu Anadolu	
Erzurum	59
Malatya	60
Güneydoğu Anadolu	
Diyarbakır	75
Gaziantep	74
TOPLAM	1654

YAŞ DAĞILIMI (n)

SOSYO EKONOMİK STATÜ DAĞILIMI (n)

CİNSİYET DAĞILIMI (n)

